

Összefoglaló az Allergia-parlagfű kerekasztal 2011. május 24-i üléséről

Az ülésre 2011. május 24-én, a Képviselői irodaház 562. számú termében került sor.

Levezető elnök: *Bartos Mónika* és *Szabó Rebeka* országgyűlési képviselő, a kerekasztal társelnökei.

Résztevők:

Bartos Mónika országgyűlési képviselő, *Dr. Bándi Gyula* (PPKE), *Bíró Eszter* (TKTE), *Boros Zoltán* (PMKH FH), *Csecserits Anikó* (MTA ÖBKI), *Exner Tamás*, *Földi Mihály*, *Mányoki Gergely* (OKI), *Grisztel Ágnes* (Kék Forrás), *Dr. Gyűrű Attila* (JNO), *Hajósy Adrienne* (MTA), *Hubik Irén* (FÖMI), *Dr. Juhászné Halász Judit* (PME), *Kárpátiné Dr. Győrffy Katalin* (NMNK), *Dr. Kőszegi Géza* (VM), *Kubatov István* (PMKH FH), *Matuka Anna* (önkéntes), *Mezei Attila* (VM), *Nékám Kristóf* (Eü. munkacsoport), *Oláh Lajos* országgyűlési képviselő, *Páldy Anna* (Eü. munkacsoport), *Sogrik György* (PME), *Surek György* (FÖMI), *Szabó Rebeka* országgyűlési képviselő, *Tóbiás Ferenc* (Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal FH).

Tervezett napirend

1. A kerekasztal munkacsoportok szakanyagainak megvitatása, a javaslatok véglegesítése.
2. A Dr. Oláh Lajos képviselő úr által javasolt "tudástár" és "legjobb gyakorlat" összeállításához érkezett javaslatok megbeszélése.
3. Tájékoztató a parlagfű-mentesítési eljárás hivatalos felderítő és adatszolgáltató munkájáról. A tájékoztatót Kubatov István hivatalvezető (Pest megyei Kormányhivatal Földhivatala) és Mezei Attila főtanácsos (VM) tartja.

A 2. és a 3. napirend helyet cserélt, végül a 3. napirend tárgyalására az időhiány miatt nem került sor.

Ad 1.

A munkacsoportok javaslatának ismertetése előtt *Szabó Rebeka* javasolta, hogy valamilyen formában a kerekasztal döntés a munkacsoportok javaslatairól, még akkor is, ha kevés idő volt ezek tanulmányozására.

A beszámoló és a vita után a kerekasztal résztvevői - 5 tartózkodás mellett - megszavazták, hogy a parlagfű-probléma megoldásához a döntéshozóknak kijelölt irányként javasolják a három munkacsoport anyagában megfogalmazottakat.

Bándi Gyula, a jogi munkacsoport vezetője összefoglalta 18 pontban megfogalmazott javaslatokat (1. melléklet). A munkacsoport anyaga bevezetőjében ismerteti a kérdés jelenlegi szabályozottságát, és megállapítja, hogy parlagfű-probléma megoldása nem igényel újabb jogalkotást, mert a hatályos jogszabályok alapján is lehet dolgozni. Az új Alkotmány a tulajdonosi felelősség hangsúlyozásával jobb elvi alapot ad; az állami feladatkörök rangsorolása, a hatáskörök megosztása és a koordináció vonatkozásában. A közegészségügy és a környezet-egészségügy irányába kellene eltolni a tevékenységet, és ennek megfelelően kellene a hatásköröket telepíteni, súlyozni és koordinálni. A gond a megvalósítás és a pénz oldalán van. Jogi teendőként finomítások képzelhetők el: például legyen-e országgyűlési határozat, mint régen; lehetne szigorítani, hogy a legalsó szinten is lehessen büntetni (támogatásmegvonás, jelzalog-telepítés). A hatásköröket mindenképpen tisztázni kellene. A

jobb koordináció érdekében a munkacsoport javasolja, hogy a parlagfű elleni védekezés hatékony megszervezésére a Kormány kormánybiztost nevezzen ki.

Az egészségügyi munkacsoport vezetője *Nékám Kristóf* ismertette, hogy az egészségügy most zajló átszervezéséhez koncepciót fog írni a - hiányzó - allergia-ellátó hálózat megszervezésére (2. melléklet: *Nékám Kristóf* javaslatai a parlagfűvel kapcsolatos figyelem fenntartására). *Páldi Anna* két fontos szempontra hívta föl a figyelmet. A parlagfűkérdés komplex kezelésének egyik problémája az egészségügy alulreprezentáltsága, a másik az évről évre "előre nem látható" költségvetés. Az eredményes és színvonalas munkához több évre előre tervezhető költségvetés szükséges. (Az aerobiológiai hálózatnak például nincs pénze a mérőeszközök karbantartására, a szükséges bővítésekre, holott ez - 40 millió Ft - csekély hányada a parlagfű elleni védekezésre fordított költségeknek.)

Földi Mihály, a mezőgazdasági és ökológiai munkacsoport vezetője ismertette, hogy komplex anyagot állítottak össze (3. melléklet), más munkacsoportok témáiból is került bele. Őt rövidtávon kivitelezhető intézkedési javaslatot tettek de a munkacsoport készített hosszú távon megvalósítható stratégiát is. A parlagfű leginkább ott fordul elő, ahol megsérült a természetes növénytakaró, jó állapotú természetes növényzetben nem él meg. Ezért a rövidtávon végrehajtandó mentesítés mellett kulcsfontosságú a tájhasználat-váltáson alapuló megelőzésre koncentrálni. A probléma több ágazatot érintő jellege miatt alapvető a komplex megközelítés és a szerteágazó tevékenységi körök összehangolása. A munkacsoport kiemelten fontosnak tartja felelős kormányzati személy - kormánybiztos - kinevezését. Valós eredményre rövid- és hosszútávon egyaránt csak eredményorientált koordináció mellett lehet számítani.

Hozzászólások a munkacsoportok javaslataihoz

Csecserics Anikó hozzászólásában a "művelés" és a "bolygatás" ellentmondásaira hívta föl a figyelmet. Vannak területek, ahol nem lenne érdemes művelni, de ha a gazda támogatást kap a művelésre, akkor máris bolygat, és termeli a parlagfűvet. A büntető hatóság elkerüli a nagygazdát és az osztatlan közös tulajdont. *Bándi Gyula* szerint ismeretlen tulajdonos esetén is lehetne eljárást indítani, ám a hatóság ezt általában elkerüli.

Juhászné Halász Judit a VM stratégiáról érdeklődött. Ez még nem nyilvános, és lehet, hogy az összes itt fölmerült problémára máris megvan a megoldás. Mivel itt a szezon, most a rövidtávú javaslatokra kellene súlyt fektetni, a PME szerint.

Oláh Lajos hozzászólásában beszámolt arról, hogy az Országgyűlésben legalább 50 írásbeli kérdést tett föl a parlagfű stratégiáról. A kérdések két téma köré csoportosulnak, egyrészt az ideai tervek, másrészt a hosszú távú stratégiára. Most érkezett meg a miniszteri válasz, ezt majd szétküldi a kerekasztal tagjainak. Javaslatot tett arra, hogy a minisztérium költségvetésében lévő 1 százalék hasznosítására a kerekasztalnak is legyen javaslata (például az aerobiológiai hálózat működtetésére). Alternatív javaslatok nélkül féltő, hogy helikopteres felmérésre megy el a teljes összeg. *Szabó Rebeka* egyetértett azzal, hogy a kerekasztal állítson össze javaslatokat a pénz felhasználására.

Exner Tamás megállapította, hogy ha lenne növényvédelmi bírság, ami csökkenti a parlagfűves területen a bevételt, akkor rögtön nem lenne haszon, és csökkenne a gazdaságtalan műveléssel bolygatott terület. Információja szerint jelenleg 400 millió Ft van közmunkára, ez a parlagümentesítés 1 százalékát oldja meg.

Sogri György: A jogszabályokból törölni kellene a parlagfű-borítottságra és a tőszámra vonatkozó konkrét határszámokat.

Kárpáti Dr. Győrffy Katalin: 38 évig tanított gyomirtást. "A ne legyen egy szál parlagfű se", túlzás. Magyarországon sok tudás gyűlt össze a parlagfű témakörében. Például egy 2007-2008-ban készült dán-holland EU anyag is magyar alapanyagokra hivatkozik. A pollenszám mérés nagyon fontos, de nem biztos a korreláció van a mérési terület fertőzöttsége és magas pollenszáma között, nem feltétlenül a terület gazdája a hibás. (Például a Baranya megyei magas pollenszámokért nem a magyar gazdák, hanem szerbek és horvátok hibáztathatók.) A nagyobb gazdaság védekezését azért tartja eredményesebbnek, mert ott dolgozik növényvédő mérnök is. Megjegyezte, hogy nem vonták be a munkacsoport tevékenységébe, jelentkezésére nem kapott választ.

Grisztel Ágnes kérdezte, hogy a munkacsoport foglalkozott-e a hosszabb távon biztos eredményt hozó vetésforgó lehetőségével. Mint tanár, kifogásolja, hogy az iskolákba nem jut elegendő tájékoztató anyag, holott a hosszú távú stratégiának a legeredményesebb eszköze minden bizonnyal a nevelés.

Mányoki Gergely: Fontosnak tartja az alternatív védekező módok támogatását és elterjesztését Magyarországon, amelyek az ugaroltatáshoz hasonló eredményeket hoznának, például a legeltetést vagy a füvesítést. Az eredményesség kulcsa, hogy az intézmények ne egymással párhuzamosan csinálják ugyanazt. Például az 50 támogatott város kijelölésénél nem vették figyelembe a pollenmérések eredményeit. Sajnálja, de adminisztrációs hiba miatt nem hívták *Kárpáti Dr. Győrffy Katalin* a munkacsoportba.

Nékám Kristóf hozzászólásában javasolta a "parlagfű fehérekönyv" összeállítását, ebbe bármilyen parlagfűvel és allergiával kapcsolatos ismeretet bele lehetne venni.

Ad 2.

Mezei Attila előadásában ismertette, hogy a földhivatal 2003-ban került a parlagfű-eljárásba, mert a növényvédelem nem tudott elég hatékonyan föllépni, így például a földhivatal tudja csak a földhasználót pontosan megállapítani. A rendszerbe elektronikus adatátadást építettek be, sőt a műholdas távérzékelést is belevették. 2005-ben kezdődött a felderítő munka. A felderítés időtartama néhány napra csökkent. A terepen GPS-t használnak, utána az irodában pontosan megállapítható a kataszteri szám. Megkezdődhet a védekezés, megállapítható a fizetésre kötelezett tulajdonos. 2008-ban mérték be a legnagyobb területeket a földhivatalok. A tárcaközi bizottság megszüntetése (2008) sajnálatos, mert megnehezítette a munkát. A VM bizottságának megalakítása azóta az első pozitív elem, de az összes minisztériumot kellene vonni a munkába.

Boros Zoltán a földhivatalok gyakorlati észlelő munkáját ismertette (4. melléklet). 2005-től foglalkoznak parlagfűvel. A munka három részből áll. Az előkészület (április-május) során a hasznosítási kötelezettséget vizsgálja a földhivatal, ha parlagfűvel fertőzött területet talál, akkor figyelmeztetnek. A földhivatali szemle útvonalát az előző évi tapasztalatok és a civil szervezetek bejelentése alapján tervezik. A második rész június 1-től kezdődik, a feladat a parlagfüves területek bemérése, (légifelvétel, GPS bemérés), jegyzőkönyv készül. A jegyzőkönyvbe beírandó tételek előre adottak. A kapcsolattartás a civilekkel is az ő feladatuk. 2008-ban Pest megyében 367 felderítési nap alatt 1612 felderített fertőzött foltot találtak. Az osztatlan közös tulajdonok fertőzöttsége nagy, ez egy fontos tapasztalat. Hasonló probléma van a kárpótlási földekkel. Az osztatlan közös tulajdon rendezésétől sok eredmény lenne várható, de legalább földhasználót kellene bejelenteni az osztatlan tulajdonú területekre. A civil bejelentések elsősorban zártkerti ingatlanokra vonatkoznak, köztük sok a téves, mert a lakosság tájékozatlan.

Sogrik György hozzászólásában kevesellte a felderített fertőzések számát, Pest megyében legalább 20000 ha fertőzött, a hivatal ebből csak 2000-et tárt föl.

Tóbiás Ferenc a Pest megyeihez hasonló Bács-Kiskun megyei eredményekről számolt be. A felmérés útvonala a korábbi tapasztalatok alapján jelölhető ki a legbiztosabban. Sok a téves bejelentés, részben tudatlanság, részben rosszindulat miatt. Baj az is, hogy a felvétel, és a közérdekű védekezés között sok idő telik el. Az agronómiai tőszám megállapításával kapcsolatban elhangzott kritikákra válaszolja, hogy egy tapasztalt szakember a területen nagy biztonsággal el tudja dönteni, hogy ez ötven százalék-e vagy se.

Exner Tamás a földhivatali dolgozók egyenlőtlen szezonális leterheltségével összefüggő problémákra hívta föl a figyelmet.

Halász Judit kifogásolta, hogy a fölmérést sokszor nem követi végrehajtás. A fölmérések eredményességéhez jobb felszereltségre lenne szükség. Úgy véli, hogy a civileket is be lehetne vonni a fölmérésbe. A védekezés eredményességét a kényszerkaszálás számlái alapján lehetne a legpontosabban megállapítani.

Ad 3.

A 3. napirend megtárgyalása idő hiányában elmaradt. *Oláh Lajos* beszámolt róla, hogy a "tudástár" és a "legjobb gyakorlat" kérdéskörében még mindig gyűlnek a javaslatok. Támogatta a Nékám féle fehér könyv gondolatát, melynek kiadását néhány százezer forinttal személyesen is támogatná. Alternatív javaslatokra van szükség, mert több pénz nem várható, apró köveket kell egymás mellé tenni. A Fenntartható fejlődés bizottság két workshopot (önkormányzat és média) fog tartani, kéri a kerekasztal tagok közreműködését.

Budapest, 2011. május 30.

Saját jegyzetei alapján összeállította: *Hajósy Adrienne*